

לעבן מיט'ן רבי'ן

לקט שיחות, עובדות, סיפורים והנהגות מהרבי

כ"ב שבט ה'תשס"ח • שנת העשרים להסתלקות הרבנית הצדקנית אשת כ"ק אדמו"ר ז"ע • גליון ב

"הרבניות הצדקניות נשארות במעלתן ושליומותן"

צמיהה והתפתחות - סימן לחיים

ת"ח מקרב לב על הבעת ההשתתפות והתנחומים.

אנו אכן מתנחמים עם הרעיון והמחשבה התמידיים שהנפטרת החשובה הוריישה לנו את מעשיה הטובים שמילאו את כל ימיה. מעשים אלה ממשיכים להתקיים וממשיכים להתפתח - והרי צמיהה והתפתחות הם סימן לחיות אמיתית. נשמתה הנצחית - המשתקפת בפעולה הנמשכת של המוסדות תמשיך להיות מקור השראה לכל אלה שחייהם הושפעו מאורח חייה.

הבעת צער בזמן אבילות, המעוררת ניוחמים ממקור הנחמה האמיתי, נקראת בתורה "ברכת תנחומים", והאבל משיב עליה "תבורכו מן השמים".

השי"ת יברך אתכם וכל אשר לכם בכל טוב, בטוב הנראה והנגלה, בגשמיות וברוחניות.

(ממ"ל ש"כ שבת תשס"ח - תורם מאנגליה)

הקמת מוסדות על שמה

בקשר עם ההתעוררות של כמה וכמה ע"ד הקמת מוסדות דעניני תומ"צ - בתי ספר ומוסדות חינוך לבנות, ספריות תורניות, קרנות גמילות-חסדים, וכיו"ב - על שמה,

- כידוע שבין הענינים שנעשים (ע"פ מנהג ישראל תורה הוא) בקשר ובשייכות לענין של הסתלקות ועליית הנשמה מעלמא דין, ובמיוחד בנוגע לצדיק בישראל, ועד"ז אשה צדקנית בישראל - הוא הקמת מוסדות דעניני תומ"צ לעילוי ונח"ז לנשמה, לזכרון וכו'.

(משחות ש"פ משפטים תשס"ח)

נצחיות נשיאות ליובאוויטש

בין פעולותיה האחרונות (של הנפטרת) בחיים חיותה בעלמא דין, שנודעו ונתפרסמו באופן גלוי לעיני כל, גם ל"עמי הארץ" - המענה שלה אודות אביה, כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו: "אבי, הרבי, הוא בעצמו, ביחד עם ספריו וכל עניניו, שייך לחסידים".

במענה זה ביטאה הנפטרת, והכריזה באופן גלוי לכל, שנשיאותו של נשיא דורנו - ממלא מקומם של רבותינו נשיאנו, עד לכ"ק אדמו"ר הזקן, מייסד תורת

חסידות חב"ד, והבעש"ט,

מייסד תורת החסידות

הכללית - הר"ע נחצי

(שלא שייך בו הפסק,

ח"ו) עד ביאת גואל צדק

...

... ועד"ז בנדר"ד

- שהכרזה הנ"ל (של

הנפטרת) ע"ד ההמשך והנצחיות דתורת החסידות ונשיא"ה עד ביאת גואל צדק - נתקבלה ופעלה "בעיני כל השרים וכל העמים".

ומזה מובן, שהענין ד"והחי יתן אל ליבו" צ"ל גם (ובעיקר) בהנ"ל - חיווק והוספה ביהר שאת וביתר עוז בהדגשת הנצחיות דהמשך תורת החסידות הכללית ותורת חסידות חב"ד ונשיאיה לדורותיהם עד ביאת גואל צדק, באופן גלוי לעין כל, גם ל"עמי הארץ".

(משחות ב' אדר תשס"ח)

רבניות 'בית רבי'

ומזה מובן גם בנוגע ל"בית רבי":

דבריו ימי חייהם של רבותינו נשיאנו לא מצינו (כ"כ) ענין של גלות, ולעומת זאת, ענין של מאסר היה אצל כל א' מהם. אלא שבזה גופא יש חילוקים - שמאסר הקשור עם סכנת נפשות בפועל ממש, מצינו רק אצל אדמו"ר הזקן וכ"ק מו"ח אדמו"ר.

מעלתה האמיתית

במהלך השבעה על הרבנית הגיעו מר דב הייקינד ומר אנדרו שטיין מבית הנבחרים של עיריית ניו יארק ורצו להביע את הערכתם על הרבנית.

ענה להם הרבי: לפי דעתי, כל הערכה אינה מספיקה לבטא את מעלתה. מעלתה האמיתית - יודע רק הקב"ה.

ואף שגם בודאי היו גם שאר הרביים עומדים בתוקף וכו' אילו היה אצלם מאסר הקשור עם סכנת נפשות ממש - ה"ז רק בכח, ואילו אצל אדמו"ר הזקן וכ"ק מו"ח אדמו"ר היה זה בפועל.

ובנוגע להרבניות הצדקניות - מצינו מעלה מיוחדת אצל הרבניות הצדקניות בעלת היאָרצייט, אמו של כ"ק מו"ח אדמו"ר ("די אלטע רבי'צקן") - שעברה כו"כ גלויות, גלות אחר גלות: מליובאוויטש לרסטוב, ואח"כ לפטרבורג, לריגא, לאטווצק, לזורשא, ועד לארה"ב.

- אל כל מקום שאליה בא כ"ק מו"ח אדמו"ר, נלוותה אליו אמו הרבנית. ולאחרי כל הגלויות כו', נשארה במעלתה ובשליומותה עם כל עניניה.

וכאמור, אף שבודאי היו גם שאר הרבניות הצדקניות נשארות במעלתן ובשליומותן אילו היו אצלן עניני גלות, ה"ז רק בכח, ואילו אצל בעלת היאָרצייט היתה נפשו מעלה זו בפועל - ע"ד ובדוגמת מעלת שרה לגבי שאר האמהות שאצלה היתה המעלה ד"נחתת וסלקת" בפועל.

(משחות י"ג שבט תשי"ב)

נזכרים ונעשים

כ"ב שבט בנית חינו

ההסתלקות

כבר בימים הסמוכים לכ"ב שבט הורגשה בסביבתה של הרבנית תכונה של 'פרדיה', הרבנית טלפנה לכל מכירה וידידותיה ושוחחה עמם ארוכות. ביום שני כ' שבט, חשה הרבנית שלא בטוב. בלילה, אחר שנברה חולשתה, הוזמן ד"ר פלדמן (רופאה הקבוע) לבקרה והוא הביע את דעתו שהרבנית מוכרחת להתאשפז בבית הרפואה, אך הרבנית התנגדה לכך. למחרת בערב וזמנו לבית הרבי והרבנית מספר רופאים כדי לדון במצבה של הרבנית. לאחר דיון ארוך החליטו הרופאים - בהסכמת הרבי, שהרבנית צריכה להתאשפז.

קודם שנכנסה הרבנית לחדרה בבית הרפואה, הבחין הרופא שפניה מחוורות ושאל: את איתנו? היא השיבה בחיוב. אחר זמן קצר שוב חוורו פניה, ושוב שאל הרופא: את איתנו? אך הפעם לא נשמע מענה... הרבנית לקחה בדום-לב. הרופאים הגיבו במהירות והכניסו אותה מיד לחדר הטיפוליים. במשך זמן רב ניסו להחיות אותה, אך כבר היה מאוחר...

קודם שנסעה הרבנית לבית הרפואה, הורה הרבי למשכ"ק רשד"ב גאנזבורג שיערכנו בהתפתחויות בכל רבע שעה. כשהודיעו לו על פטירת הרבנית, לא היה מסוגל לדווח ע"כ לרבי. לד"ר פלדמן לא הייתה ברירה, וכרופא הרבנית טלפן לרבי ובישר את הבשורה המרה.

כששמע הרבי על ההסתלקות אמר: מ'דארף מודיע זיין די קינערע, די שולחם' מיד נשלחה הכשורה המרה לרחבי תבל. הרבי הורה שאיש לא יכנס אל הבית וביקש שיביאו מחדרו 7700 את הטו"ת, וכן ספרים העוסקים בדיני אבלות. בקשר לסידורי ההלוויה הורה הרבי שלא לערוך אותה מוקדם מדאי, אך גם לא מאוחר מדאי. כמו"כ התעניין הרבי מתי מגיע הארון, והאם הרשד"ב הגיע כבר עם מעיל הרבנית (מעניין לציין, שלאחר פטירת אמו, חילק הרבי את כל חפצי הבית בין המוסדות וכיו"ב, לבר מהמעיל, אותו שמר הרבי בחדרו).

בשעה חמש לפנות בוקר הביאו את הרבנית. הרבי יצא מהבית כשהוא לבוש במעיל והורה להניח את הרבנית במטבח, ה'חברא-קדישא' הורידה ורצפה והניחה על גבי ענפים קטנים. כל משך זמן זה הבית היה רצפה.

בשעה 9:30 בבוקר ירד הרבי מחדרו לתפילה שחרית בקומה הראשונה של הבית. פניו הק' היו חיוורות, חגור בגארטל וללא טלית ותפילין. הרבי נעל נעלי אבלות. באולם הבית הצטופף קהל רב. לפני התפילה אמר הרבי קדיש דרבנן בחופזה וכן אמר את כל הקדישים בעת התפילה. בשעת התפילה הביט הרבי במשניות שאחז בידו, גם בעת אמירת הקדישים.

הלוויה

הרבי הורה שניחו בקברה מעפר האוהל הק' ודווקא מהעפר שנמצא מעל הקבר ממש. הרבי ביקש שיודיעו באוהל אודות הפטירה והלוויה, והכינו פתקא בזה הלשון: "הרבנית הצדקנית מרת ח' מושקא, איצט נפטרט, איז נפטר געווארן נעכטן ביי נאכט 35:12, און זיין וועט זיין היינט 12 א זייערע".

מסע הלוויה החל בערך בשתיים עשרה בצהריים. תחילה עזרו עם הארון אנשי ה'חברה קדישא', מרחק מה אח"כ צעד הרבי, ואחרי כ-30 נכבדים וכל הקהל. הרבי צעד עד פית קינגסטון ואיטערען פארקוויי, שם נישג הרבי אל הארון לכמה רגעים ונכנס אל הרכב, נסע לבית החיים. הרבנית נטמנה סמוך לרבנית שטערנא שרה. כשהורידו את הארון אל תוך הקבר האָט דער רבי

א ציטער געטאן, ומיד פעם נשמעה אנחה של בכי עצור. באמצע אמירת הקדיש, נעצר הרבי מספר פעמים ונשמע קול בכי. אחר הקבורה נכנס הרבי אל האוהל, הקיף את הציון ושהה שם כמה דקות. והבכיות מתוך האוהל נשמעו בחוץ.

בשעה 3:15 התפלל הרבי מנחה בביתו לפני העמוד. לתפילה זו נכנסו רק השלוחים ששבו באותו יום למקום שליחותם. הקהל היה מופתע כשהרבי אמר שיחה קצרה שארכה בערך 5 דקות, מיד לאחר מנחה. זו הייתה שיחה

בנוגע לדין ניהום אבלים, ובה ביאר הרבי שאפשר לנחם אבל כבר ביום הראשון לאבלות, וסיים בתיבות " . . והחי יתן אל לבו . . . ובפרט כשמדובר אודות נפטרת ששמה הראשון הוא - 'חיה'". בעקבות השיחה נתאספו בערב כל אנשי אל הבית לניהום אבלים. פניו הק' היו רציניות ואדומות מאד, ולחות מרעושת. הרבי ישב על כסא אבלות בפנית החדר, וכשעברו לפניו, הביט על כל אחד ואחד בהבטה חודרת ועמוקה.

השבועה

כל ימי השבועה, התפלל הרבי בביתו, כשהקהל משתתף בתפילות לפי תור, כדי לאפשר לכולם לזכות בתפילה עם הרבי. בניהום אבלים עברו לפני הרבי אלפי אנשים ובהם אדמו"רים, רבנים, גדולי תורה ומכובדים רבים מאד, מכל רחבי העולם. בשיחות עם המנצחמים הרבה הרבי להזכיר אודות 'יהי יתן אל ליבך', הפקת הלקח והלימוד העצמי לכל אדם מכל מאורע בחייו. כן הרבה להזכיר את הפוסק 'הקיצו ורגנו שונכי עפר'. לש"ק הודפס הליקוט שהוגה ע"י הרבי ביום ג' שלשני השבועה. כל הליקוטים לשבועות הבאים הודפסו עם הקדמה לע"ג הרבנית נ"ע, עד שבשבת אחת הופסק הדבר. היה משמע שהן הדפסת ההקדשה והן הפסקת ההדפסה הייתה על פי הוראה.

בליל שבת קודש, כשנכנס הרבי 7700 שררה דממה, אך בלילה דוד"י ניגנו את הלחן של 'חיליל אדוננו', והרבי עודד בידו הק'. גם ביציאתו מהזוהל עודד בידיו הק' את השירה. ראו בפשיטות איך שהשבת פועלת כמראה פניו הק'. בהתוועדות שבת זו דיבר הרבי לראשונה על פתיחת מוסדות חדשים לעילוי נשמתה וכנון מוסדות חינוך, גמ"ח וכיו"ב. הרבי עודד על הזרירות הנדרשת בענין זה, ושיהיה זה באהבת ישראל ואחדות ישראל. במוצש"ק, מיד אחר הבדלה, עברו מאות חסידים לנחם את הרבי. לאחמ"כ עלה הרבי לחדרו ונסע לביתו.

ביום ראשון כ"ז שבט, התקיים ב7700 כינוס התעוררות מיוחד ע"י אגו"ח, בו דובר אודות חיווך ההתקשרות לרבי, אחדות החסידים והתביעה והזעקה לגאולה השלימה. לקראת סיום הכינוס הגיע ר"י קריינסקי כשבידו שלוחות מיוחדת מאת הרבי, לעזור שוב

משאלה שהתקיימה

הרבי הריי"צ סיפר כי קודם הסתלקות הרבנית רבקה (אשת כ"ק אדמו"ר מהר"ש) בקשה כוס מים ומיד יצאה נשמתה הטהורה, כאשר הרבנית שטערנא שרה שמעה מכך, התבטאה "הלוואי עלי כזו פטירה", ואכן, משאלתה התקיימה.

הרבנית חיה מושקא ע"ה, הביעה אף היא משאלה דומה כאשר לזמן שתעבור לעולם שכולו טוב. ואכן, אף היא חשה לפתע שלא בטוב, ורגע לפני הסתלקותה ביקשה כוס מים...

על ההוראות בנוגע הקמת מוסדות ארגונים וכדו' לע"נ הרבנית הצדקנית נ"ע כפי שדובר בהתוועדות ש"ק.

ביום שני כ"ז שבט, התחילו בכתיבת ס"ת לע"נ הרבנית בביתו של הרבי. סיום הכתיבה תוכנן לסיום שנת האבל. למחרת, כ"ח שבט, סיום השבעה, ישב הרבי אחר שחרית זמן קצר, לניחום אבלים. לאחר מ"כ יצאו כולם מן החדר ונותרו בר ק רבני אנ"ש שאמרו בקול "המקום ינחם אתכם... דער רבי זאל אייפשטיין". הרבי קם ואז אמרו "המקום יגדור פרצות עמו ישראל ברחמים". הרשנ"ז גורארי' ברח את הרבי בשם אנ"ש והתמימים והרב חיים הכהן גוטניק בירך בברכת כהנים. אחר מנחה חילק הרבי דולרים בביתו. לפני הבית השתרך תור עצום, החלוקה נמשכה במשך ארבע שעות (!). קודם מעריב מסר הרבי לגבאים שטר של 100 דולר וביקש "מ'זאל מאכן א פארבריינגען לעילוי נשמתה כנהוג ברוב פאר ווהר, וברוב עם הדרת מרב וכל המרבה ה"ז משועב והקיצו ורוננו שוכני עפר". הפתעת הקהל הייתה עצומה כשהכריז הגבאי שהתוועדות תתקיים בביתו של הרבי, ותמשיך למחרת ב'770.

למחרת, יום רביעי כ"ט שבט, הוקמה המצבה. אחה"צ נסע הרבי לאוהל ושב רק בשעת ערב מאוחרת. לאחר מעריב נשא הרבי שיחה ובה בירך את כל המנחמים ואמר שהזכרים היום אצל הציון. הרבי עורר שוב אודות הפעולות לזכר הרבנית, והתייחס אל שמה הפרטי ושם המשפחה. מיד אחר השיחה חילק הרבי דולרים לכל הנאספים, והשמועה על החלוקה הביאה אלפי אנשים אל הבית.

השלושים

ביום רביעי כ"א אדר, יצא מאמר ד"ה "ימחה הוי' דמעה גו'" שהוגה ע"י הרבי במיוחד ל'שלושים'. ביום זה התקיים ב'770 מאורע מיוחד, חגיגת סיום ס"ת לזכות הרבי - שכתיתבו החלה שנה קודם - ע"י השלוחים מכל רחבי העולם (בש"ק שלאח"ז הקדיש הרבי אודות זה זמן ארוך מן ההתוועדות). בערך בשעה שבע בערב חזר הרבי מהאוהל ה' והתפלל מעריב. מיד אחר התפילה נשא הרבי שיחה מיוחדת אודות תחילתה של תקופה חדשה בשנת האבילות, שאינה קשורה עם אבילות אלא רק לעניינים שהם לטובת נשמתה - "אך טוב וחסד". אחר השיחה חילק הרבי דולרים לצדקה. כליל זה נקבעה הנהגתו של הרבי להתפלל בביתו לפני התיבה משך כל השנה'.

כ"ב שבט תשמ"ט

כ"א טבת, יום סיום אמירת הקדיש, דיבר הרבי שיחה קצרה בנוגע לסיום אמירת הקדיש ואודות תחילתה של תקופה חדשה ב'יוחי יתן אל ליב'. לאחר השיחה חילק הרבי לכל הנוכחים שלש שטרות לצדקה בקשר לגאולה השלישית וביהמ"ק השלישי. ליום זה יצא קונטרס כ"א טבת ובו מאמר ד"ה 'להבין ענין תחיית המתים' שהוגה ע"י הרבי. בש"ק שלאח"ז (כ"א טבת, מבה"ח שבט) דיבר הרבי בהרחבה אודות סיום אמירת הקדיש.

ביום ועש"ק כ"א שבט, זמן קצר אחר שחרית, ירד הרבי שוב לקומה הראשונה, ולהפתעת כולם החל בחלוקת דולרים לכל הקהל. מאוחר יותר נסע הרבי אל האוהל, ושהה שם עד סמוך לכניסת שבת. ליום ש"ב שבט, יום האירושון הראשון, הו"ל באופן מיוחד 'הרן על הש"ס' מהרבי. ב'פתח דבר' נכתב שההדרן מודפס עקב זה ש"בכו"כ מקומות חילקו ולמדו כל הש"ס (משנה ותלמוד) לעילוי נשמתה, ומסיימים אותו ביום היארציט-הילולא הראשון...".

לקראת שבת - יום היארציט - הקדמו ב'770 פירמידות כדי לאפשר לקהל לראות את הרבי בתפילתו לפני העמוד. הצפיפות בקהל הייתה עצומה, ואיש לא ויתר על הזכות להתפלל עם הרבי. אחר התפילה נערכה ב'770 התוועדות חסידיים רבתי, שכללה סיום על ש"ס משניות שחולק בין החסידים עומדים רבות. ממוכן, גם

את תפילות היום התפלל הרבי לפני העמוד. בהתוועדות דיבר הרבי בהרחבה על תקופה חדשה ב'יוחי יתן אל ליב'. כן דיבר בנוגע ל'יארציט' והרמזים ע"ז ברמב"ם היום, בפרשת השבוע (פ' תירז), בתאריך היום ובשמה של הרבנית. ההתוועדות נמשכה כשלוש שעות. בהמשך הלילה נערך ב'770 סיום הש"ס שנלמד ע"י השלוחים במשך השנה' לע"נ הרבנית. במהלך הכינוס דברו ד"ת בקשר עם סיום הש"ס, בדרי חזיון ועידוד לשלוחים ברחבי העולם וכן בדרי ההתוועדות על ההתקשרות לרבי. משנה זו הפך הסיום לנוהג קבוע בכל שנה ביום היארציט.

למחרת, יום ראשון כ"ג שבט, נסע הרבי שוב אל האוהל, וכשחזר - אחר תפילות מנחה ומעריב - נשא שיחה נוספת אודות יום ההילולא. בהמשך לשיחת ש"ק, בה דיבר הרבי שוב אודות ה'תקופה חדשה', ועורר שוב על ההוספה בפעולות לע"נ הרבנית. בשיחה הודה הרבי והכיר תודה לכל אלו שהודיעו על פעולות שעשו וגם לאלו שההודעה על פעולתם עדיין לא הגיעה, והודיע שהזכיר את כולם ב'אוהל'. אחר השיחה חילק הרבי דולרים לצדקה לכל הקהל.

כ"ב שבט תשנ"ו

ליום היארציט השני, שחל בשבת, הגיע ב'770 קהל רב של אורחים, ובעיקר שלוחים ונשי כבד'י. ביום ועש"ק יצא קונטרס כ"ב שבט' הכולל בתוכו מאמר מוגה ד"ה 'בחודש השלישי' והדרן על המשניות הנלמדות ביארציט. ביום זה נסע הרבי לאוהל בשעות הצהריים ושעה שם כמעט ארבע שעות. בשבת התפלל הרבי ב'770 לפני העמוד, והקהל

נדחק לשמוע את קול תפילתו הק'. ההתרגשות הייתה עצומה. בשחרית קראו בס"ת שנכתב לע"נ הרבנית.

בהתוועדות דיבר הרבי אודות מעלתו של נשי ישראל, ועורר אודות קבלת החלטות טובות בקשר ליום זה, במיוחד במצוות המיוחדות לנשים. כן הורה הרבי להוסיף בנתינת צדקה ובמיוחד במספר 470 - 'עת', שזו הגימטריא של שם הרבנית נ"ע. כן עורר על הקמת מוסדות חדשים ובפרט לבנות ישראל. בסיום ההתוועדות חילק הרבי משקה. בשבת זו התפלל הרבי מנחה על כימת ההתוועדות, ובקריאת' במנחה קראו בס"ת החדש שנכתב באו"ק בשנה שעברה ע"י ה'טנקיסטים' לע"נ הרבנית.

למחרת, יום ראשון כ"ג שבט, החלה חלוקת דולרים בשעה 11:00 בבוקר, והסתיימה בשעה 4:00 אחר הצהריים (!) כשעתים אחר החלוקה נסע הרבי לאוהל, ושהה

ויקרא שמה בישראל...

בקריאת התורה של יום חמישי בתוך השבעה זכו לגרום נחת רוח לרבי, כאשר ארבע בנות של תושבי השכונה נקראו בקריה'ת ע"ש הרבנית חיה מושקא. אפיוודה מעניינת ארעה עם אחת מהן, בתו של ר' מיכאל גורארי'. כיון שסבתו קרויה בשם 'חיה', נמנע מלתת שם זה לבתו, וביקש שתקרא רק בשם השני - 'מושקא'. אך כשהרב דוד רסקין, שקרא בתורה במנינה לרבי, הגיע לפסיקא "...ויקרא שמה חיה" לא היסס לרע, ומתוך התרגשות שניכרה על פניו לא התניח לרבריו של אבי הבת, והעניק לה תיכף את השם 'חיה מושקא', כמו לכל הבנות שקדמו לה, ואף שאביה אמר לו בפירוש לקרוא לה רק בשם 'מושקא'. מובן שאבי הבת נקלע למבוכה. השם כבר ניתן, ואילו הסבתא חיה, תרתי משמע! בצר לו פנה לרובים, והם השיבו שאת הנעשה אין להשיב, וכל שוחרר לו הוא לכתב לסבתא ולבקש ממנה מחילה...

בו משך שלוש שעות. אחר מנחה ומעריב דיבר הרבי שיחה במפתיע אודות קבלת סיוע מ'קין חמ"ש'.

כ"ב שבט תשנ"א

בכ"ב שבט נסתיימה כתיבת ס"ת לע"נ הרבנית בבית-חב"ד בקונטיקט. כנהוג, קראו בס"ת 7703 קודם החגיגה בבית חב"ד, ובקריאה בשחרית עלה הרבי 'שלישי' בס"ת זה. כשהוכנס הס"ת להיכל עודד הרבי בידו את שירת 'שישו ושמחו'.

בערב כ"ב שבט נסע הרבי לביתו והתפלל שם את מפתלת מעריב. בלילה זה נערך ב7703 סיום הש"ס ע"י השלוחים לע"נ הרבנית. ביום רביעי כ"ב שבט, נסע הרבי לאוהל בצעהריים. אחר מעריב חילק הרבי במשך כחצי שעה ב' שטרות לצדקה לכאור"א מהנוכחים. גם למחרת נסע הרבי לאוהל. עד עש"ק נשאר הרבי בביתו.

בכ"ו שבט נתאספו השלוחות - שהגיעו ל'כינוס השלוחות העולמי הראשון' - ב7703 והרבי אמר בפניהן שיחה. היתה זו שיחה מיוחדת שהרבי נשא ממקומו בקדמת ביהמ"ד, בשונה מהרגיל בשיחות לנשי ובנות ישראל שנאמרו מבימת ההתוועדות. אחר השיחה חילק הרבי שתי שטרות דולר לשלוחות, באמרו לכל אחת מהן "א פריילעכן חודש". כשעבר הר"מ קוטלארסקי, מארגני הכינוס, נתן לו הרבי דולר נוסף ואמר 'פאר די גאנצע כינוס'.

כ"ב שבט תשנ"ב

בש"ק י"ט שבט, נכנס הרבי לקבלת שבת ובתוך סידורו היה קונטרס ורוד, במשך הפלילות עיין הרבי בקובץ. בהתוועדות הורה הרבי שעל כאור"א מהחסידים להשפיע על עשרה יהודים לקיים תומ"צ, והסביר את הרמז לזה בשמה של הרבנית. הרבי הוסיף שיש לפרסם את ההוראה הזו גם למי שלא נכח בהתוועדות. בסיום ההתוועדות נערכה חלוקת משקה לאלו שהודיעו על סיומי ש"ס לע"נ הרבנית.

בשנה זו, לא נסע הרבי לביתו לכ"ב שבט.

בערב יום האירצייט, חילק הרבי דולרים במשך יותר מארבע שעות. למעריב של יום האירצייט נתאסף ב7703 קהל עצום, אנשים נשים וטף, וכשנכנס הרבי לתפילה פרץ הקהל בשיירת 'שובה ה' אדירה. אחר מעריב נשא הרבי שיחה מיוחדת בה דיבר אודות יום האירצייט הרביעי וההגיש שההסתלקות לא פעלה שום חסרון ח"ו, ואדרבא, בכל שנה נפעלת עליה גדולה יותר. כן אמר הרבי, שכל אלו שנקראו על שם הרבנית צריכות להיות דוגמא חיה של מעשים.

אחר השיחה החל הרבי בחלוקת הקונטרס ה'ורוד' - 'קובץ כ"ב שבט - יארצייט הילולא הרביעי של הרבנית נ"ע', שכלל שיחות ומכתבים אודות מעלת נשי ישראל. הקונטרס היה נתון בנרותיק שוקן, בצירוף שטר של חמש דולר (כר"ש של שם הרבנית) ותחיתת 'לעקח' אורוה. חלוקת הקובץ נמשכה כחמש שעות רצופות בהן חילק הרבי למעלה מעשרת-אלפים קונטרסים (!).

בצהרי יום כ"ב שבט, נסע הרבי לאוהל, ושהה שם עד הערב. אחר תפילת מעריב דיבר הרבי שיחה, ובה התייחס למספר כ"ב בחודש האחד-עשר. אחר השיחה חילק הרבי ב' דולרים, באמרו "מען גייט איצטער צו דולרן, וואס דאס איז פארבונדן מיט כפלים לתושיה, ביז תושיה האמיתית באוולה האמיתית והשלמה".

הפעולות לזכר הרבנית

מיד אחר כ"ב שבט תשמ"ח, הוקמו עשרות ארגונים ונעשו מאות פעולות לזכר הרבנית ברחבי העולם. בין הפעולות היו הפעלת מרכזים להפצת יהדות, בניית ושיפור מקוואות, הפעלת ספריות תורניות, קרנות גמ"ח ועוד פעולות רבות.

קין חמ"ש

כבר בכ"ב שבט, אחר הלוויה, קרא הרבי לר"י קרינסקי ומסר לו מספר הוראות. אחד ההוראות הייתה להקים קרן צדקה מיוחדת

ע"ש הרבנית. הקרן תקרא - 'קין חמ"ש', ר"ת של שם הרבנית. קרן זו נוסדה בעיקרה לסייע לנושאים השייכים בפרט לנשי ובנות ישראל כחינוך, הכנסת כלה וכיו"ב.

הרבי הורה שקרן זו - בשונה משאר הקרנות שיי סד במשך שנות נשיאותו, שהיו סניפים לקופה הכללית של 'מחנה ישראל' ו'מרכז לעניני חינוך' - תהיה מוסד בפני עצמו. כן הורה הרבי שלקרן יהיה תקנון פרטי שיוכן ע"י עו"ד יואשר כחוק. הרבי

קבע בעצמו את תקנות הקרן. כנשיא הקרן' חתם הרבי בעצמו. הרבי הורה שישוד הקרן יושלם תוך ימי השבעה.

לקראת יום האירצייט בשנים תשמ"ט ותש"ן, הורה הרבי לתת מקופה זו תמיכה לשלוחים. בכ"ג שבט תש"ן, אחר שחזר מהאוהל הק', נשא הרבי שיחה ובה הודיע שמוסדות הראויים להקרא בשם 'מוסד' הזקוקים לעזרה יפנו להנהלת קרן חמ"ש ויקבלו סיוע בהוצאותיהם. לאחר השיחה, בחלוקת הדולרים, פנה הרבי לריל"ג וביקש ממנו שיכריז ברמקול שמוסדות הזקוקים לעזרה יפנו לאחד ממנהלי הקרן כר"י קרינסקי, יציין את תחובת משרדו ומס' הטלפון שלו, ושיכריז שפעילות המוסד צריכה להיעשות באישור רבני העיר או המוכריות'.

קמפוס חמ"ש

ביום ראשון כ"ד אדר תשמ"ח, ערב יום הולדתה של הרבנית, התקיימה הנחת אבן הפינה ל'קמפוס חיה מושקא'. הרבי נתן את ברכתו והסמכתו לבניית הקמפוס ושמו. את הקמפוס תרמו מספר נדיבים ובראשם מר פרלמן שהיה ה'זיבולון' העיקרי בפעולה זו. בחלוקת דולרים שהתקיימה באותו יום עברו מר פרלמן ושאר הנדיבים שתרמו להקמת הקמפוס וזכו לקבל מלא חופניים מברכותיו של הרבי. בהנחת אבן הפינה השתתפו נכבדים רבים. נשיא ארה"ב דאג מר רייגן שלח אל האירוע נציג אישי שהביא את ברכתו.

לקראת סיום האירוע הבחינו לפתע ברכבו של הרבי מתקרב, הר"א שם-טוב ומר פרלמן מיהרו אל הרכב, והרבי מסר להם 470 דולר (כמנני 'חיה מושקא') באמרו: אני נוסע אל הציון של כ"ק מו"ח אדמו"ר ואהיה גם אצלה. היום בלילה הוא יום הולדתה, וזו השתתפות ממנה וממני. יהי רצון שנשמע בשורות טובות...

מנהגי יום הולדת

אחר תפלת שחרית ביום הולדתה של הרבנית, כ"ה אדר תשמ"ח, עלה הרבי אל הקומה העליונה, ולפתע שב אל הקומה הראשונה, ניגש אל השטענדר ופתח בשיחה מיוחדת אודות יום הולדתה של הרבנית. שיחה זו הייתה הפתעה עצומה לקהל, שחלקו הלך כבר לדרכו. בתוך השיחה עורר הרבי לראשונה אודות מנהגי יום הולדת, וביקש שכל אחד יוסיף ביום הולדתו בג' העמודים שעליהם העולם עומד, שיקבלו החלטות טובות למשך כל השנה החדשה, וכן שיערכו ביום ההולדת התוועדות עם בני ביתו או חבריו ובפרט עם קטנים, שזה יפעל עליהם שישתוקקו גם הם לחגוג את יום הולדתם באופן המתאים. הרבי ציין כי כל זה יהיה לזכות ולעילוי נשמת הרבנית. בשבת בלאח"ו דיבר הרבי שוב על מנהגי יום הולדת והרגיש את המעלה המיוחדת לחנך את הילדים ואף קטני קטנים בענין זה.

אהבתה לשלוחים

הרבנית הייתה גאה מאד בעבודת השלוחים. היא הייתה מדברת עליהם בהערצה, בהתפעלות ובאהבה אין קץ.

ספר השלוחים נדפס לעילוי נשמת הרבנית. בפתח הספר נדפסה תמונתה שנבחרה ע"י הרבי, תחת התמונה נכתבה הקדשה "לזכרון הרבנית הצדקנית". שדאגתה לטובת והצלחת השלוחים לא ידעה מעצור'.

תמונות, מסמכים וכתבים מיוחדים

המסמכים והתצלומים המוצגים הם חלק מהאוסף של מוזיאון ההולוקוס, המסמך את השואה.

המסמך הימני ביותר הוא מכתב בכתב יד, המכיל מידע על אודות השואה. המסמך האמצעי הוא תצלום של אישה, המכיל מידע על אודות השואה. המסמך השמאלי ביותר הוא מסמך עם כותרת "אמנו התפלל" (We Prayed), המכיל מידע על אודות השואה.

המסמך הימני ביותר הוא מכתב בכתב יד, המכיל מידע על אודות השואה. המסמך האמצעי הוא תצלום של אישה, המכיל מידע על אודות השואה. המסמך השמאלי ביותר הוא מסמך עם כותרת "אמנו התפלל" (We Prayed), המכיל מידע על אודות השואה.

י"א אדר
 אמו"ר והח"ק שליט"א
 קשר אדרס שיצא לאור ספר אנו
 חסד
 ולפניי אינו ברור שיהיה ספר
 ירואה / יבנה יל כ"א
 (שמה ספירה לך) ספר הפועלים קייב בשם ש"ר כ"א
 ספר ע"א חסד
 ואשרי תורם ספרו
 נחום ברכה שמה גורם שימחה ספר
 של פולק קשרב ספר אמן

אמנו "המלכה" בודאי הבחין בהפשוט גם בלא הסתכלות כלל אשר במהדורא **אחרת** חוסיפו בלי צבעים **דשם-דשם** תמונה מהרבנית ע"ה ולפענ"ד אינו נכון **דהא** ומצד אחו"ל סנהדרין מ"ה גמירי אין יצה"ר שולט אלא כמה שענינו רואות **ושולל** בנוגע לאחריניתא וגם קי"ל באה"ע מ" כ"א ס"א ואסור (1) **להסתכל** אף בכבודי (2) **צבעונים** של אשה (3) שהוא **מכירה** ומכלל הן אתה שומע לאו שלילת האיסור כאשר אין ג' הנ"ל, ובפרט - **כל הצי** (ועי' באוצר הפוסקים סק"ג בשם שו"ת הב"ח סי' י"ד **דגם** בגד אשה שכבר מתה עי"ש) **ואה"ה"ש** משא"ל בנר"ד ורמ"ש מהו סתירת הציבור, אלא שעיי' יתעמט ב"יהוהי יתן אל לבו" - כנראה במחוש (ואולי זוהי סברת המוסטיפים ונז"ל) ואשרי הדור המעט גדולים נשמעין לקטנים.

[illegible]

לפנינו כרטיס נדיר ששלח הרבי אל "חברת משניות בעל-פה" ש"ע"י "מחנה ישראל", בה הרבי מבקש בתור חבר החברה, להתפלל במקומות הקדושים בא"י תרנב"א, עבורו, עבור אשתו - הרבנית הצדקנית חיה מושקא, עבור אמו - הרבנית הצדקנית ח' מעבר לדרך - בצדו הקדמי של הכרטיס - רשם הרבי את שמו הי

CHEVRAS MISHNAYOS B'AL PEH
BY MACHINE ISRAEL, INC.

770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.

רבי'ס אן ענטפער

כתבי יד קודש בעניני דיומא

מובא בזה מכתב מהרבנית לא' שהוצרכה להתאשפז בבית הרפואה.

(2) עס זאל זיין אין א גוטער מזל-דיקער שעה

(3) עס איז גוט אז זי וועט טאן ווי עס פירן זיך אסאך די וואס גייען אין האספירטל... מי נעמט מיט זיך א צדאקע פורשקע מיט עטלעכע ניקל מיט דיימס יעדן טאג אין דער פרי און פאר נאכט דער פאצייענט אליין מיט זיין האנט אראפלייגען אין צדקה פורשקע [תרגום חופשי:]

(2) שיהיה בשעת מזל טוב

(3) כדאי שתעשה כפי שנוהגים רבים ההולכים לבית הרפואה, שלוקחים עמם קופת צדקה עם "ניקלס" ו"דיימס" אחדים, [לתת לצדקה] בכל יום בבוקר ולפנות ערב, והמטופל עצמו עם היד שלו נותנו בקופת הצדקה.]

מזל טוב
לרבי'ס אן ענטפער
הרבנית
ועל הצלחתה

בקשר עם 'מבצע יום הולדת', מובא בזה מכתב ששלח א' לרבי לרגל יום הולדתו 20, במכתב ציין כי "מצוי" סך 20 דולר כמספר שנות". הוסיף ע"ז הרבי:

נוהגים להוסיף אחד (לצדקה) על שנה הבע"ל וע"ד המזמור תהלים

למי
על הצלחתך
אמאל בימינו
על הצלחתך
אמאל בימינו
על הצלחתך
אמאל בימינו

בתקופה הראשונה של מבצע "נש"ק", עורר הרבי אשה אחת ב"חידות" שבנותיה ידליקו נרות שבת. לאחר"כ היא שאלה את הרבי האם בנותיה צריכות להדליק נר א' או ב'? הקיף הרבי את המילים נר א' ומחק את המילים או ב', וכתב ובכשתשאנה - תוסיפנה בשטומ"צ.

לכות החייל בצבאות ה' מנחם מענדל בן מיכל שיחי, לרגל יום הולדתו כ"ג שבט